TJEDNIK HRVATA U MAĐARSKOJ

HRVATSKI glasnik

XXXIII. godina, 21. broj | 25. svibnja 2023. | cijena 250 Ft

Pjesmarica „Naše jačke" predstavljena u Murskom Središću

Foto: Edina Herić

8. i 9. stranica

Hrvatska kuhinja u Santovu

6. stranica

VIII. Hrvatska državna kobasijada

10. i 11. stranica

Čitanjem do zvijezda

14. stranica

Let 3 u Liverpoolu

Ovogodišnja Eurovizija, kao i svake godine, donijela je nevjerojatnu raznolikost glazbenih stilova i izvedbi, a Hrvatska je poslala posebno originalan i ekscentričan bend Let 3 s pjesmom „Mama ŠČ".

Nakon polufinala „Mama ŠČ" postala je viralni hit na TikToku i Instagram Reelsima pod ključnom riječju #Eurovision. Korisnici društvenih mreža bili su iznenađeni stilom izvedbe i količinom kreativnih vizualnih detalja prisutnih u nastupu, što je i doprinijelo širenju popularnosti pjesme na društvenim mrežama.

U subotu 13. svibnja bila je završnica Eurovizije, a Hrvatska se plasirala na 13. mjesto s ukupno 123 boda. Iako je žiri Hrvatskoj dodijelio relativno malo bodova, samo 11, publika iz cijelog svijeta prepoznala je Let 3, njihovu originalnost i zabavan nastup te je Hrvatska dobila impresivnih 112 bodova od međunarodne publike.

Eurovizija 2023. posebno je povijesno izdanje natjecanja jer je omogućeno glasanje iz cijelog svijeta, što je rezultiralo time da je hrvatski nastup prepoznat diljem planeta. Razlike između broja bodova publike i žirija bile su svojevrsni trend ove godine i s time je pobijedila Švedska, osvojivši 583 boda (243 boda od publike i 340 od žirija). Drugo mjesto pripalo je Finskoj s 526 bodova i velikom podrškom gledatelja (376 bodova od publike i 150 bodova od žirija). Izrael se plasirao na treće mjesto s ukupno 362 boda (185 bodova od publike i 177 bodova od žirija).

Uz šarene kostime i nastup maksimalistički popunjen raznim rekvizitima „Mama ŠČ" bila je jedna od rijetkih visoko plasiranih pjesama koja je pjevana na materinskom jeziku. Iako je pjevana na hrvatskom, glavna je tematika pjesme bila popraćena internacionalno prepoznatljivim riječima što je naizgled pomoglo publici da se poveže s nastupom. Publika, ne znajući ni trunku hrvatskog, pjevušila je „ŠČ" za vrijeme našeg nastupa i Let 3 osvojio je publiku koja ga je nagradila glasovima.

Ove rezultate treba smatrati uspjehom za Hrvatsku s obzirom na to da su hrvatski predstavnici osvojili velik broj bodova od publike iz cijelog svijeta. Njihova teatralna izvedba pjesme „Mama ŠČ" ostvarila je svoj cilj i privukla pozornost te izazvala pozitivne reakcije i na društvenim mrežama i na međunarodnoj sceni Eurovizije.

Dora Ordanić

Glasnikov tjedan

„Pismeni se dio mature odvija ovih tjedana, najvažniji su bili upravo prošlog tjedna, a usmeni će dio biti u trećem tjednu mjeseca lipnja. Pismeni ispiti završavaju 26. svibnja."

Dana 5. svibnja održan je pismeni ispit iz hrvatskog (narodnosnog) jezika i književnosti za polaznike dviju gimnazija u Mađarskoj – pečuške Gimnazije „Miroslav Krleža" i budimpeštanskog HOŠIG-a. Pismenim ispitima iz narodnosnih jezika i književnosti započeo je svibanjsko-lipanjski rok mature u školskoj godini 2022./2023. Prema očekivanjima u ovom će roku maturalnim ispitima pristupiti više od 111 100 kandidata koji će polagati ispite na 1163 ispitna mjesta.

Toga je dana srednju razinu pismenog dijela mature iz hrvatskoga narodnosnog jezika i književnosti polagalo 10 kandidata na dva ispitna mjesta, dok je na višoj razini 26 kandidata pristupilo pismenom ispitu iz hrvatskog narodnosnog jezika i književnost na dva ispitna mjesta. Ukupno 36 kandidata. Istoga su dana pismenu maturu polagali kandidati i iz njemačkog narodnosnog jezika i književnosti (192 + 188), rumunjskog (46), srpskog (76 + 1) i slovačkog (12 + 11).

Pismeni se dio mature odvija ovih tjedana, najvažniji su bili upravo prošlog tjedna, a usmeni će dio biti u trećem tjednu mjeseca lipnja. Pismeni ispiti završavaju 26. svibnja. Usmeni ispiti na višoj razini održat će se od 7. do 14. lipnja, a usmeni ispiti na srednjoj razini od 19. do 30. lipnja. Pismeni ispit iz narodnosnog jezika i književnosti traje 240 minuta na objema razinama.

Na srednjoj razini ispitanici rješavaju dva radna lista. Na 1. radnom listu (50 bodova) rješavaju niz zadataka s razumijevanjem pročitanog i izborni zadatak za izradu teksta (argumentacija ili praktična izrada teksta), dok na 2. radnom listiću (40 bodova) trebaju odabrati i riješiti jedan od dva zadatka tumačenja teksta. Ispitanici najprije rješavaju 1. radni list. Ispitne papiriće preuzima nadzorni nastavnik nakon 90 minuta. Tad se može podijeliti 2. radni list, čije je rješenje dostupno za 150 minuta.

Na višoj razini pismeni se ispit sastoji od niza zadataka razumijevanja i jezično-književnog opismenjavanja (40 bodova) te dva različita zadatka stvaranja teksta (jedan interpretativni i jedan refleksivni, 50 bodova). Vrijeme koje im je na raspolaganju za rješavanje zadataka kandidati mogu rasporediti kako žele. Uz 90 bodova za sadržaj dodatnih 10 bodova (8 + 2) moguće je dobiti za pravopis i pisanje na objema razinama.

Pismeni radovi ispravljaju se i vrednuju prema općim izrađenim smjernicama. A koji književni tekstovi su bili ponuđeni? Na srednjem stupnju balada iz Kaćmara Udovice Janje, a na višoj razini usporedba pjesama – Petar Preradović: „Pjesnik" i Vladimir Vidrić: „U oblacima". Trebalo je i predstaviti Josipa Kozarca u kontekstu književnog razdoblja u kojem je stvarao.

Branka Pavić Blažetin

BUDIMPEŠTA – Dana 2. svibnja svoju sjednicu održao je Odbor za narodnosti Mađarskog parlamenta, čiji je član i glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga. Članovi su Odbora glasnogovornici ustavom i zakonom priznatih manjinskih zajednica u Mađarskoj (ukupno 12 glasnogovornika od ukupno 13 priznatih manjinskih zajednica) i zastupnik Nijemaca u Mađarskom parlamentu. Članovi Odbora vodili su raspravu o prijedlogu Zakona T/3777 o izmjenama pravila izbornog postupka povezanih s elektroničkom upravom, a pod točkom Razno razmotrili su i razmijenili informacije o javnim poslovima narodnosnih zajednica u Mađarskoj.

HRVATSKI glasnik
Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!
HRVATSKI glasnik

Područna škola Topolovac – potvrda prijateljstva Hrvatske i Mađarske

Hrvatski šef diplomacije Gordan Grlić Radman i njegov mađarski kolega Péter Szijjártó 4. svibnja u sisačkom prigradskom naselju Topolovac svečano su otvorili obnovljenu školu. Naglasili su kako je pomoć Mađarske u njezinoj obnovi potvrda prijateljstva dviju zemalja. Područnu školu OŠ „Budaševo" Topolovac – Gušće obnavljao je i mađarski Malteški red sa suradnicima, a mađarska Vlada humanitarnu je akciju pomogla s dodatnih 160 000 eura. Građevinski su radovi završeni u veljači ove godine, nakon čega je škola koju polazi četrdesetak učenika opremljena.

Gordan Grlić Radman i Péter Szijjártó

„Mi u Mađarskoj Hrvatsku smatramo prijateljskom državom, a Hrvate bratskim narodom. Zato smo osjetili velik strah kad je potres 2020. godine pogodio Hrvatsku, a osjetio se i kod nas u Budimpešti. Kad smo vidjeli štetu i posljedice potresa, bilo je jasno da ćemo pomoći", rekao je ministar Szijjártó.

Na pomoći je zahvalio ministar Grlić Radman. „Ovdje nas je okupila velikodušna gesta Ministarstva vanjskih poslova Republike Mađarske i mađarske humanitarne službe Malteškog reda. Oni su u suradnji s Gradom Siskom i nadležnim tijelima državne uprave RH te sa sredstvima iz Fonda solidarnosti EU omogućili da se 43 učenika vrate u svoju obnovljenu školu", kazao je Grlić Radman.

Sisačka gradonačelnica Kristina Ikić Baniček rekla je kako je obnovljena škola sad ljepša nego što je bila prije, izražavajući uvjerenost kako to nije posljednji zajednički hrvatsko-mađarski projekt.

Izvor: Hina
Foto: HINA/Zdravko Strižić

ZAGREB – Delegacija Katoličkog sveučilišta „Pázmány Péter" iz Mađarske posjetila je 2. svibnja Hrvatsko katoličko sveučilište u Zagrebu, objavljeno je na mrežnoj stranici HKS-a. Mađarsku delegaciju primio je rektor Hrvatskog katoličkog sveučilišta prof. dr. sc. Željko Tanjić sa suradnicima. Mađarsku delegaciju predvodio je dekan Fakulteta društvenih i humanističkih znanosti prof. dr. sc. Nándor Birher. Rektor Tanjić predstavio je mađarskim kolegama rast i razvoj Hrvatskog katoličkog sveučilišta te istaknuo važnost suradnje. Sastanak je nastavljen u radnim skupinama u kojima se razgovaralo o suradnji na polju softverskog inženjerstva, psihologije, povijesti i arheologije. Nakon radnih sastanaka gosti iz Mađarske obišli su kampus Hrvatskog katoličkog sveučilišta.

U Novom Zrinu

NOVI ZRIN – Dana 2. svibnja u Novom Zrinu sjetili su se Nikole Zrinskog. Svečanosti su nazočili članovi keresturske udruge Zrinski kadeti. Prije čina polaganja vijenaca u gradskoj kući u Őrtilosu ministar regionalnog razvoja Tibor Navracsics sastao se s gradskim ocima, županom Šomođske županije i parlamentarnim zastupnikom Lászlóom Szászfalvijem te se razgovaralo o mogućnostima razvoja Őrtilosa.

Foto: László Szászfalvi – Facebook

Mladen Andrlić i Bruno Lopandić

Više o Balkanu

Dana 9. svibnja veleposlanik Hrvatske u Budimpešti dr. sc. Mladen Andrlić i politički savjetnik Bruno Lopandić gostovali su na Sveučilištu „Ludovika" u Budimpešti. Uzvanike su informirali o ulasku Hrvatske u eurozonu, ekonomskom napretku Hrvatske nakon ulaska u Europsku uniju, funkcijama i važnosti hrvatskoga izaslanstva u Mađarskoj i inozemstvu te o brojnim ostalim temama.

D. O.

Snažna politička podrška sa svih strana

Važnost i potrebu izgradnje mosta na Muri između Kerestura i Kotoribe potvrdili su svi sudionici završne konferencije europskog prekograničnog projekta *MuKoBridge* 30. ožujka u Pustari (Semjénháza). U sklopu projekta, uz sufinanciranje Europske unije preko Programa Interreg V–A, izrađena je projektna dokumentacija mosta i time je završena pripremna faza tog velikog projekta. Na konferenciji visoki su dužnosnici dviju država – ministar regionalnog razvoja i fondova Europske unije Republike Hrvatske Šime Erlić, zamjenik državnog tajnika Ministarstva vanjskih poslova i trgovine Mađarske Péter Kiss-Parciu, zastupnica u Europskom parlamentu RH Sunčana Glavak te predstavnici diplomacije: izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. Mladen Andrlić, veleposlanik Mađarske u Republici Hrvatskoj dr. Csaba Demcsák, počasni konzul Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. Atila Kos i parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés – s optimizmom govorili o nastavku tog projekta i o samoj realizaciji izgradnje. Naime, obje su vlade potpisale Izjavu o namjeri u vezi s jačanjem gospodarske suradnje, a time i prometnih veza između pograničnih područja dviju zemalja, u kojoj je definirana i izgradnja mosta Kotoriba – Kerestur. U ulozi domaćina goste su pozdravili predsjednici EGTS-a „Regija Mura" László Preksen i Josip Grivec, a okupljenima su se obratili i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan, župan Međimurske županije Matija Posavec, zamjenik župana Koprivničko-križevačke županije Ratimir Ljubić i dopredsjednik Skupštine Zalske županije Csaba Bene. Na konferenciji je nazočio i glasnogovornik Hrvata u Mađarskoj Jozo Solga kao i načelnici općina s obiju strana Mure te predstavnici projektnih partnera.

U posljednje vrijeme na pograničnom području uz Muru intenzivirali su se forumi i sastanci u vezi s projektom izgradnje mosta između Kerestura i Kotoribe koji bi ubuduće povećao mogućnosti prelaženja mađarsko-hrvatske granice, olakšao suradnju žitelja s jedne i druge strane rijeke, a i šireg prostora. Za pomurske Hrvate to bi donijelo još jaču povezanost s matičnom domovinom, koja bi za njih bila itekako važna u očuvanju nacionalnog identiteta. Pomurska hrvatska zajednica oduvijek je bila složna u tome da treba više prijelaza na Muri i, nakon društvenopolitičkih promjena, započela je lobirati na svim razinama te kandidirati projekte kako bi se vratili svakodnevni kontakti među dvjema stranama koji su i nekad postojali. Učestali napori postupno zaokružuju priču, a ulazak Republike Hrvatske u šengenski prostor daje dodatan polet nastojanjima i smatra se da više nema odustajanja. To je naglasio i predsjednik organizatora konferencije Europske grupacije za teritorijalnu suradnju „Regija Mura" László Preksen u pozdravnom govoru, koji je i sam pripadnik pomurske hrvatske zajednice i smatra da budući most uz gospodarske i turističke interese ima posebnu važnost zbog povezivanja ljudi, rodbine i prijatelja s dviju strana rijeke. Supredsjednik grupacije Josip Grivec naglasio je kako je sa završetkom projekta *MuKoBridge* učinjen važan korak prema izgradnji mosta koji će približiti ljude uz Muru, a isto tako i gradove, te otvoriti put prema još boljoj suradnji.

Visoki dužnosnici na konferenciji

Parlamentarni zastupnik Péter Cseresnyés u svojem se govoru prisjetio prvih koraka u cilju ostvarenja mosta u kojem su veliku ulogu imali ustrajni ljudi s obiju strana granice. Sama ta ogromna želja dokazuje njegovu potrebitost te se nada da će se sljedeći koraci ubrzati. Veleposlanik Mađarske u Republici Hrvatskoj dr. Csaba Demcsák usmjerio je pozornost na podatke gospodarske suradnje dviju zemalja prema kojima je trgovinski promet između susjednih zemalja iznosio je 4,2 milijarde eura. Ulazak Republike Hrvatske u šengenski prostor nije donio samo udobno prelaženje nego nudi i nove mogućnosti da se ostvari što više punktova u povezivanju koji će dodatno jačati promet i suradnju između država.

Predsjednik EGTS-a „Regija Mura" László Preksen

Zaključena je jedna faza pripreme, rekao je veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. Mladen Andrlić. U tom su projektu različite dimenzije – lokalna, regionalna, državna, odnosno europska dimenzija – i to je jamstvo za uspjeh. Projekt ima puno opravdanje, i ljudsko i političko i gospodarsko, te s obiju strana rade na ekološkim, turističkim projektima koji također potvrđuju važnost povezivanja, rekao je veleposlanik.

Veleposlanik Mađarske u Republici Hrvatskoj dr. Csaba Demcsák

Zamjenik državnog tajnika Péter Kiss-Parciu također je naglasio važnost izgradnje mosta. Rekao je da se projekt *MuKoBridge* završava u najbolje vrijeme, upravo kad se Hrvatska priključila šengenskom prostoru, koji daje i dodatne zadatke. I on smatra da treba jačati fizičku povezanost – zajednička granica duga je 350 km, a ima najmanje prijelaza i to treba popraviti. Gradnjom mosta nakon zatvaranja zbog korone i u vrijeme rata u susjed-

Veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. Mladen Andrlić

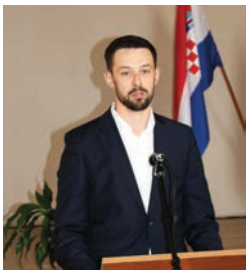

Zamjenik državnog tajnika Péter Kiss-Parciu

stvu želimo graditi mostove među narodima.

Dok je na početnoj konferenciji projekta u Kotoribi nazočio ondašnji ministar inovacije i tehnologije Mađarske Lászlo Palkovics, ovaj put projektu je dao podršku ministar regionalnog razvoja Republike Hrvatske Šime Erlić, koji je posebno zahvalio svim sudionicima projekta na ustrajnosti i tomu što su prepoznali potencijal Interregova programa kojim su obuhvatili široko područje suradnje: od obrazovanja i kulture do turizma. Rekao je da se nada i uspješnoj realizaciji projekta izgradnje mosta te dodao da će hrvatska vlada dati punu podršku daljnjem ostvarenju projekta. Sad je dodatni vjetar u leđa ulazak Republike Hrvatske u šengenski prostor, što stvara dodanu vrijednost u povezivanju, i svakako treba graditi fizičke prijelaze kako bi omogućili još bolju suradnju. Projekt ima veliku simboliku i za sljedećih nekoliko godina. Sad se može krenuti dalje u fazu ostvarivanja, upravo u sadašnjim turbulentnim vremenima iznimno je važno održavati dobrosusjedske odnose.

Na pitanje koliko još treba čekati da se pomurski Hrvati do svojih sunarodnjaka prevezu preko novog mosta ministar Erbić za naš je tjednik izjavio:

Ministar regionalnog razvoja Republike Hrvatske Šime Erlić

„Apsolutno smo svjesni koliko emocija pobuđuje taj most, koliko se dugo na njega čeka. Velik broj dužnosnika, saborskih zastupnika, europarlamentaraca i načelnika sudjelovao je na ovoj konferenciji, to dovoljno govori o tome koliko je to strateški važno za ljude s ovoga područja, posebice za Hrvate koji žive s obiju strana granice, kojima ovo nije samo jedna fizička poveznica nego više od toga: simbol suradnje, simbol dobrih odnosa. Dobili smo potvrde i mađarske i hrvatske vlade da ćemo ići u pravcu daljnjeg razvoja ovoga projekta, prema tome napravit ćemo sve što je u našoj moći da se pronađe financijska konstrukcija za ovaj most. Sad smo s ovim projektom riješili jedan korak, to je projektna dokumentacija, i sad preko programa treba nastaviti ulagati u korak dva (treba još dokumentacije napraviti) i onda korak tri – u samu izgradnju mosta. Teško je reći hoće li to biti za četiri, pet godina, ovisi o nizu dokumenata koje treba ishodovati, ali postoji jedna velika želja, politička podrška sa svih strana koju smo i ovdje vidjeli, mislim da je to najveći zalog za budućnost realizacije ovoga mosta. Ja kao hrvatski ministar mogu samo poželjeti najbolje i dati svoje nastojanje i volju da se to dogodi u što kraćem roku. U Hrvatskoj imamo nikad veću omotnicu Europskih fondova, naše ministarstvo bavi se europskim fondovima i u tom smislu ispred nas je jedna velika prilika da ostvarimo cijeli niz projekata."

Ministar regionalnog razvoja i Europskih fondova dodao je i kako vjeruje da je projekt prihvatljiv za financiranje te kako se u sljedećem razdoblju trebaju pronaći modeli kako će se on financirati – iz više izvora ili jednog – ali važno je da u tom trenutku postoji obostrana snažna politička podrška i volja da se ostvari. Kad je tako, vjeruje, sredstva će se iznaći.

Europarlamentarka Sunčana Glavak nosi taj projekt na srcu. Naime, rođena je u Kotoribi i svjesna je koliko bi to značilo regiji. Na sastanku s premijerom RH Andrejem Plenkovićem dogovoreno je kako najviša razina politike mora stvoriti preduvjete za projekt. Dodala je kako je svjesna toga da postoje sredstva za ostvarenje. Počasni konzul dr. Atila Kos također je i osobno vezan uz projekt – njegovo je rodno mjesto Kerestur i kao bivši zagrebački student načisto je s time koliko povezanost s matičnom domovinom znači za Hrvate u Mađarskoj. Spomenuo je kako su u prošlosti na tom području postojali prijelazi i ceste te se nada da će one ponovo zaživjeti. Župan Međimurske županije Matija Posavec naglasio je kako je prometna povezanost dviju županija i zemalja preduvjet za buduće zajedničko kandidiranje projekata gradova i mjesta s obiju strana Mure u smislu jačanja regija, što je vizija Europske unije. Vjeruje kako će novi ciklus Interregova programa pogranične općine moći dobro iskoristiti, naime već imaju pripremljene projekte.

Pozitivnom ozračju glede mosta najviše se vesele načelnici Kotoribe i Kerestura – Dario Friščić i Robert Polgár. Ako se most izgradi, oba će naselja imati novi ulaz u selo te izaći iz položaja tzv. slijepog crijeva. Oba naselja računaju na most i svoje planove usklađuju s njim.

Načelnici Kotoribe i Kerestura – Dario Friščić i Róbert Polgár

„Postoji na kraju Kotoribe prema Muri ploča za Mađarsku i za Murakeresztúr, ali još nema puta. Poljskom cestom dolazi se do mjesta gdje bi trebao stajati most. Nadamo se da će taj most zaživjet, jer doista se već dugo čeka, a želja za njim nije splasnula nego je sve jača. Sad već osjećamo i podršku županija, država te vjerujem da će se san žitelja s dviju strana granice i ostvariti", rekao je za naš tjednik načelnik Kotoribe.

Svi sudionici konferencije

Možda je u toj priči izgradnje mosta najduže ravnatelj EGTS-a „Regija Mura" Stjepan Tišler. Naime, izgradnju mosta je još u 90-im godinama prošlog stoljeća iniciralo Pomursko udruženje za razvoj regije, čiji je predsjednik on tad bio. Već je tad ta organizacija na svim forumima naglašavala važnost izgradnje mosta, odnosno povezivanja dviju strana, a ideja o projektu postupno je stigla i do nadležnih državnih organizacija. Tišler vjeruje da će most zaživjeti u skoroj budućnosti. Na kraju konferencije predstavljen je projekt *MuKoBridge*, odnosno Studija izvedivosti i zaštite okoliša, te je rečeno da će se suradnja nastaviti u cilju pronalaska sredstava sve do izgradnje mosta, a zatim i dalje.

Beta

Kuharica „Hrvatska kuhinja” predstavljena u Santovu

Grafički lijepo opremljena dvojezična kuharica s 365 recepata hrvatske kuhinje i 105 ilustracija, objavljena potkraj prošle godine, 9. svibnja predstavljena je i u Hrvatskoj osnovnoj školi u Santovu. Recepte koje je skupio pokojni novinar Hrvatskog glasnika Marko Dekić pod vodstvom bivšeg ravnatelja Čabe Horvatha izdalo je Neprofitno poduzeće za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica”.

Nazočne – među kojima je u lijepom broju bilo učenika, nastavnika, ali i zainteresiranih mještana – u auli Hrvatske škole srdačno je pozdravila ravnateljica Marija Žužić Kovács, posebno ravnateljicu Croatice Timeu Šakan-Škrlin, povjesničara i povjesničara umjetnosti dr. Dinka Šokčevića te predsjednike županijske i mjesne hrvatske samouprave i šokačke udruge.

Ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrlin predstavila je djelatnost neprofitnog poduzeća za kulturu, izdavačku i informativnu djelatnost „Croatica” čiji su suosnivači Hrvatska državna samouprava i Saveza Hrvata u Mađarskoj. Među glavnim zadaćama istaknula je izdavanje udžbenika u prošlosti, a danas organiziranje kulturnog života i okupljanje Hrvata u Budimpešti, izdavanje, uređivanje i tiskanje tjednika Hrvata u Mađarskoj Hrvatskog glasnika te emitiranje digitalnih medija Radija i TV-a Croatice. Osim toga govorila je i o nakladničkoj djelatnosti te raznim uslužnim djelatnostima, a osim toga predstavila je i nekoliko reprezentativnih novijih hrvatskih izdanja, među njima dvojezičnu knjigu „Kratka povijest Hrvata u Mađarskoj” Dinka Šokčevića, „Od Ogulina do Budima”, „Crtice iz povijesti sela Santova”, „Misec sjajni razastro srminu – Pučke pjesme Hrvata u Mađarskoj” Živka Mandića te slikovni rječnik za djecu „Učimo hrvatski!”. Ujedno je najavila i skorašnju promociju Hrvatske kuhinje u Društvu hrvatskih književnika u Zagrebu.

O djelatnosti Croatice govorila je ravnateljica Timea Šakan-Škrlin

U nastavku je kuharicu „Hrvatska kuhinja” predstavio dr. Dinko Šokčević, koji je uz ostalo govorio o posebnostima hrvatske kuhinje ili, točnije, hrvatskih kuhinja u Hrvatskoj i Mađarskoj: o slavonskoj, dalmatinskoj, zagorskoj kuhinji, pa i kuhinji bačkih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca te o značaju gastronomije za kulturu svakog naroda. Nakon predstavljanja Santovci su pokazali velik interes za predstavljena izdanja, koja su gotovo sva i prodana.

S. B.

Zajednička pobožnost devetnice sv. Antunu Padovanskom

Duhovna priprava molitvene zajednice u Santovu

Iz tjedna u tjedan, devet utoraka, u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije kod oltara svetog Antuna Padovanskog okupljaju se članice hrvatske molitvene zajednice koje zajednički mole devetnicu, molitvu, krunicu i litanije svetog Antuna. Pobožnost devetnice započela je 11. travnja, a završava 6. svibnja.

Antun Padovanski, zaštitnik potlačenih i siromašnih, propovjednika, budućih majki, putnika, ribara, mornara, starih ljudi, žetvi, konja, izgubljenih stvari, pošte, brodoloma, gladovanja, Portugala i vjere u Presveti Sakrament, jedan je od najštovanijih svetaca. Papa Grgur IX. odredio je kanonizacijom da se svetca časti 13. lipnja, a čast svetčeve smrti štuje se pobožnošću kroz 13 utoraka. Pobožnosti u čast sv. Antuna vrlo su raširene, posebno kao zajednička molitva devetnice. Pobožnosti se mole pojedinačno ili zajednički u kućnim i molitvenim zajednicama kao duhovna priprava za blagdan svetog Antuna. Moli se devetnica devet dana ili devet utoraka prije blagdana sv. Antuna, a isto tako obavlja se i pobožnost trinaest utoraka.

Zajednička molitva devetnice u Santovu

Ženska molitvena zajednica santovačkih šokačkih Hrvata svakog utorka moli pobožnost devet utoraka sv. Antunu Padovanskom kako bi za dušu i tijelo isprosila od dragoga Boga potrebite milosti. Pobožnost devet utoraka zajednička je duhovna priprava santovačke hrvatske molitvene zajednice za blagdan sv. Antuna, koji se slavi 13. lipnja. Iz tjedna u tjedan u župnoj crkvi Uznesenja Blažene Djevice Marije kod oltara svetog Antuna Padovanskog okuplja se desetak članica molitvene zajednice koje zajednički mole devetnicu, molitvu, krunicu i litanije svetog Antuna. Pobožnosti devetnice održavaju se svakog utorka sat vremena prije večernje mise.

S. B.

Godišnja skupština članstva Udruge baranjskih Hrvata

U sklopu programa Proljetnog kulturnog i gastronomskog festivala koji je održan 15. travnja u organizaciji Udruge baranjskih Hrvata i Udruge „Naši ljudi" iz Mišljena u Mišljenu je u mjesnom Domu kulture s početkom u 15 sati održana godišnja skupština članstva Udruge baranjskih Hrvata. Vodstvo Udruge koju čini oko stotinjak članova čine predsjednica Marijana Balatinac, tajnica Brigita Štivić Šandor i blagajnica Ružica Kovačević Ivanković. Neposredno prije Skupštine završilo je dnevno usavršavanje Pjevačkog zbora „Hrvatica" koji djeluje pod pokroviteljstvom Udruge i čiji su članovi i brojni članovi same Udruge.

Uz članstvo koje se odazvalo Skupštini Udruge predsjednica Balatinac na sjednici je posebno pozdravila pozvane goste: glasnogovornika Hrvata u Mađarskom parlamentu, ujedno člana Predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj te ujedno i predsjednika podravskog ogranka Saveza Hrvata u Mađarskoj, Jozu Solgu te predsjednika Saveza Hrvata u Mađarskoj Josu Ostrogonca, koji se i obratio nazočnima. On je pozdravio nazočne pohvalivši aktivnost Udruge. Predsjednica Udruge baranjskih Hrvata Marijana Balatinac članica je predsjedništva Saveza Hrvata u Mađarskoj te u njemu predstavlja takozvani baranjski ogranak Saveza Hrvata u Mađarskoj, koji čine svi članovi Saveza Hrvata u Mađarskoj iz regije Baranja.

Ostrogonac je članove Udruge baranjskih Hrvata upoznao s predstojećom Skupštinom Saveza Hrvata (član je Saveza Hrvata i Udruga baranjskih Hrvata – jer uz pojedince i udruge odnosno organizacije mogu biti članovi Saveza Hrvata, u tom slučaju udruga kao član SHM-a ima jedan glas) koja će biti održana u Dombovaru 13. svibnja. Kazao je kako je s dvoje članova Predsjedništva, Jozom Solgom i Arnoldom Barićem, ovih dana boravio u Dombovaru kako bi se dogovorili oko zadnjih tehničkih stvari s domaćinima – predsjednikom Hrvatske samouprave Dombovara Gáborom Varga-Stadlerom i čelnicima grada. Dodao je kako će to biti „veoma važna sjednica" jer će na dnevnom redu između ostalog biti rasprava o strategiji Saveza Hrvata u Mađarskoj glede priprema za lokalne i narodnosne izbore na proljeće 2024. godine, kad ponovno biramo zastupnike mjesnih i županijskih samouprava te državne samouprave za novi petogodišnji ciklus (2024. – 2029.).

Potom je predsjednica Udruge baranjskih Hrvata u ime članstva (drugih prijedloga ni pitanja nije bilo) predložila kako Udruga baranjskih Hrvata predlaže Savezu Hrvata da ovogodišnje odličje Saveza na Danu Hrvata dobije Mješoviti pjevački zbor iz Harkanja i neka Predsjedništvo Saveza to uvaži s obzirom na to da zbor slavi 20. obljetnicu utemeljenja.

Marijana Balatinac potom je dala usmeno izvješće o radu i financijsko izvješće kao i plan rada i financijski plan u 2023. godini. Pitanja nije bilo i sve je jednoglasno prihvaćeno. Predsjednica je potanko upoznala nazočne s prihodima u 2022. godini. Prihodi od članarine bili su 233 000 Ft, od hrvatskih samouprava 200 000 Ft, od Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH 782 000 Ft. Od natječaja iz Fonda „Gábor Bethlen" za djelovanje dobivena su 2 milijuna Ft, za Berbeni festival 300 000 Ft, za omladinski kamp u Vlašićima 500 000 Ft, za Hodočašće u Trsat 500 000 Ft i za izdavanje CD-a „Čuj nas, Majko!" 700 000 Ft. Programi su bili brojni: probe zbora, godišnja skupština, nastupi, prezentacija CD-a, hodočašća, kamp, berbeno druženje, ribičko natjecanje... Predsjednica Balatinac zahvalila je i Savezu Hrvata u Mađarskoj na potpori od 150 000 Ft te Hrvatskoj samoupravi Baranjske županije na potpori od 300 000 Ft. Upoznala je nazočne s predanim prijavama na natječaje za 2023. godinu te s drugim planovima. Za djelovanje su dobivena 2 400 000 Ft, za Berbeni festival dobili su 300 000 Ft, a za prvo županijsko hodočašće 600 000 Ft (bit će u Máriakéméndu). Predana je i prijava na natječaj Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH. Planova ima napretek i za 2023. godinu. Članarina se mogla uplatiti na licu mjesta (2400 Ft za godinu dana).

Branka Pavić Blažetin

„Naše jačke" u Murskom Središću

„Slušajući dalmatinske klape shvatio sam da Hrvati imaju dušu koju treba pokazati svijetu."

Pulo Coelho

Narda i Mursko Središće kljetu će proslaviti 30. jubilej prijateljstva i suradnje. Svi ti prekrasni odnosi ne stoju samo na papiru, nego i u realnosti, koliko je nek moguće. Rijetkokrat se vidi i more zabilježiti takovo peldodavno partnerstvo kot što imaju Nardarci, pak npr. i Koljnofci s Buševcem. Ljeta 2017. u južnogradišćanskom naselju je predstavljena bogata pjesmarica hrvatskih narodnih jačkov, a isto tako i hrvatskih pjesam s područja stare domovine, po izboru Nardarke dr. Kristine Glavanić i muzičkoga majstora Slavka Bregovića ki je prik sedam ljet potpomagao i peljao tamburanje u Nardi. Na prezentaciju pjesmarice u Murskom Središću i zavolj dugovlačujuće pandemije se je moralo čekati, sve do 1. aprila.

U Centru za kulturu „Rudar" te subote je došlo brojnih časnih gostov iz trih držav, kad se je na neki način prezentirala sjajna suradnja med dvimi naselji, a i gradišćanskohrvatski narodni kinči, sačuvani skoro krez petsto ljet. U svoji pozdravni riči to i je istaknuo domaći načelnik Dražen Srpak, da još uvijek se malo zna o hrvatskoj povijesti, o hištoriji Gradišćancev, ki su stoljeća dugo vjerno sačuvajući svoj jezik, identitet i kulturu, uspjeli su ostati Hrvati u Slovačkoj, Austriji, Češkoj a i u Ugarskoj. Posredovanjem Slavka Bregovića nardarska mladina nije samo naučila svirati na tambura nego je osvježila i svoje znanje hrvatskoga jezika. Za izdanu knjigu od 160 stranic s melodijami, akordi i notami čestitao je autorom i zahvalio se je od srca. Med svečanimi govorači onda je na red zašla nardarska načelnica dr. Kristina Glavanić, ka se je spomenula minulih trideset ljet, početo od brojnih kulturnih dogodjajev do sporazuma o partnerstvu i skupnih nastupov društav, koji jednostavno ne bi se bili ostvarili prez najjačega i najvjernijega prijatelja Narde Dražena Srpaka, a i Slavka Bregovića. Oni su podržali i projekt izdavanja jačkarne zbirke. Dokle je pri nardarskoj prezentaciji nastupao domaći jačkarni zbor „Lastavica", na svoje prvo hrvatsko predstavljanje pozvana je Klapa „Dičaki" (s kotrigi Čembe, Čajte, Pinkovca, Gornjega Četara, Kisega) pod peljanjem Andreasa Benčića, gdo je pak pred šestimi ljeti na nardarskoj pozornici dao s jedne strane muzički okvir promocije ove knjige. Ovput sa svojimi dičaki još i u već blokov s divnimi jačkami su zahtijevali pažnju publike. Lani izabrani novi načelnik Čembe Bernhard Herić na čelu druge partnerske općine Narde u susjednoj Austriji zahvalio se je na pozivu i izrazio zadovoljstvo da po prvi put more biti nazočan na takovoj promociji gradišćanskoga kulturnoga jerbinstva. Dubravka Severinski, izaslanica državnoga tajnika Središnjega državnoga ureda za Hrvate izvan RH, nazvala je knjigu temeljem za očuvanje hrvatske kulture budućim pokoljenjem na našem prostoru i čestitala je ne samo na vridnoj pjesmarici nego i za odličnu suradnju dvih naselj. Veleposlanik RH u Ugarskoj dr. Mladen Andrlić se je takaj zahvalio „na očuvanju baštine, na kulturnom blagu, prijateljstvu i zajedničkom kulturnom nasljeđu niz projekata i programa". Prof. dr. sc. Vanda Babić Galić, izaslanica ministra vanjskih i europskih poslov, prikdala je pozdrav ministra vanjskih poslov dr. Gordana Grlića Radmana, ki je bio niz ljet veleposlanik Republike Hrvatske u Ugarskoj. Naglasila je da ovo nije samo pjesmarica Gradišćancev, ovo je baština i bogatstvo svih Hrvatov. Zahvalila se je na očuvanju hrvatskoga jezika i identiteta i pozvala je autore knjig na

Autori pjesmarice
Foto: Božena Malekoci-Oletić, Međimurske novine

Trenutak za pjesmu

Tužan Uskok

Žalostno nam spiva ta tica papuga:
Da će nas popasti, prevelika tuga,
Oh ni mi na svitu vernoga človika,
Ki bi zagovoril tužnoga junaka.
Ali sam va polji, ali sam va gori,
Jednako mi drhće srce v mojem teli.
Kuliko god puti, na otca pomislim,
Jino tužni sinak mater zaobličim.
I ako pogledam moje mile batce,
I oči obrnem na drobne sestrice,
Suzami su puni tužni oči moji,
Na se strani gledam, nigder nij pomoći.
Nemilo da ote junake loviti,
Nemilo vezati, v tabore voziti.
Pune su ulice, jimena mojega,
Ar pitaju za me, sakoga suseda.
Bil jesam veliko i lipo veselje,
Otcu i materi jedino ufanje.
a sada sam sebe moram zatajati,
Ako neću milih starjih zapustiti.
Pustina, pustina, široka pustina,
Primi me junaka, bud' mi domovina!
Nedaj me loviti, nedaj me vezati,
Ar želim neg starjih slabost podpirati.
Ako me očete, junaka vezati,
I onde nemilo, tužnoga skončati.
Mimo otca moga, hiže me peljajte,
Da njim ruke kušnem, meni dopušćajte,
Materi i bratom, i milim sestricam,
Prosim dopustite, da se preporučam.

Klapa „Dičaki" na pozornici

Časni gosti i dio publike
Foto: Božena Malekoci-Oletić, Međimurske novine

prezentaciju i u Zagreb. Parlamentarni zastupnik dr. Csaba Hende nije samo odsprohodio nardarsku delegaciju u Mursko Središće nego je prethodno napisao i predgovor za ovu knjigu i, kako je rekao, „gizdav sam i počašćen da ove dvi osobe ke držu u žitku ovo danas-sutra jur, tridesetljetno partnerstvo med općinami, morem nazvati i prijateljem". Predsjednik Odbora za regionalni razvoj i fonde Europske unije u Hrvatskom saboru Marko Pavić imao je isto tako riči zahvale i čestitke za autore kot i partnere u dugoljetnom prekograničnom prijateljstvu.

Dalmatinske pjesme iz knjige gdo bi mogao lipše prezentirati nego u Ugarskoj najpoznatiji Dalmatinac iz Korčule, Ivo Šeparović, dirigent gradišćanskoga zbora „Pax et Bonum". On je u jednoj peršoni cijela zabavna industrija, tako da je i ovom prilikom pobrao za svoju produkciju ne samo priznanje nego i burni aplauz. Na konac programa su ostali sami autori Slavko Bregović i dr. Kristina Glavanić, ki su jednako naglasili da puno truda su uložili u ovo izdanje. Iako ima još puno pjesam, toliko su mogli spasiti za buduće generacije, čiji identitet u asimilacijskom rompotanju je u ruka današnjih roditeljev, pedagogov i gradišćanske inteligencije. Ovput je predana umjetnička slika Ive Šeparovića u zahvali Slavku Bregoviću ki nije samo prošlost u Nardi nego i sadašnjost jer su pred kratkim nanovič započete probe s malimi tamburaši. Mirko Švenda Žiga ostao je za kraj kot glazbena poslastica, a u zbogomdavanju zasvirali i zajačili su skupa s Ivom Šeparovićem kot i Klapom „Dičaki" i nazočnom oduševljenom publikom.

Tiho
Foto: Edina Herić

Ivo Šeparović i Mirko Švenda Žiga pri skupnoj izvedbi

Dva autori pjesmarice „Naše jačke", u pozadini člani Klape „Dičaki"

VIII. Hrvatska državna kobasijada u Pečuhu

Proglašenje rezultata i dodjela nagrada za najbolju salamu i kobasicu

U suorganizaciji Hrvatske državne samouprave, Kulturno-prosvjetnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj te Hrvatskog kazališta 22. travnja u Sportskoj dvorani „Lauber Dezső" u Pečuhu održana je VIII. Hrvatska državna kobasijada. Ove godine prijavljen je rekordan broj uzoraka salama i kobasica, čak 92, a na završnoj svečanosti okupilo se šestotinjak gostiju iz gotovo svih hrvatskih regija u Mađarskoj. Nakon pozdravnih riječi i svečanog otvorenja uručene su diplome i nagrade za najbolju kobasicu i salamu. Tijekom večeri za dobro raspoloženje pobrinuli su se Hrvatska plesna skupina „Zorica" iz Erčina, Tamburaški orkestar „Misija ViT" i zvijezde večeri: popularni tamburaški sastav „Mejaši" iz Hrvatske, pa je veselica potrajala do sitnih sati.

U dupkom punoj Sportskoj dvorani „Lauber Dezső" u Pečuhu u nazočnosti brojnih uzvanika i gotovo šesto gostiju nazočne je pozdravio veleposlanik RH u Mađarskoj Mladen Andrlić, a u ime domaćina i organizatora priredbu je otvorio predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan. Svojom nazočnošću priredbu su uveličali i generalni konzul RH u Pečuhu Drago Horvat, predstavnik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, gradonačelnik Pečuha Attila Péterffy, ravnatelj Hrvatskog kazališta Slaven Vidaković, bivši glasnogovornik Hrvata i predsjednik HDS-a Mišo Hepp, ravnatelji hrvatskih ustanova, predsjednici hrvatskih samouprava i načelnici hrvatskih naselja.

Nakon pozdravnih riječi i otvorenja predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan i ravnateljica Kulturnog centra i odmarališta Hrvata u Mađarskoj Gabriella Kohuth uručili su diplome i nagrade za najbolju salamu i kobasicu.

Kako su naglasili organizatori, na ovogodišnje natjecanje prispjela su sveukupno 92 uzorka, od čega 41 uzorak kobasica i 51 uzorak salama. Tradicionalno su uzorci pristigli gotovo iz svih hrvatskih regija u Mađarskoj – iz Baranje, Gradišća, Bačke, Podravine te Budimpešte i okolice, a natjecanje je dobilo i međunarodni karakter jer je nekoliko uzoraka pristiglo i iz Republike Hrvatske (Rušani, Sopje).

Ocjenjivanje uzoraka salama i kobasica koji su pristigli na VIII. Hrvatsku državnu kobasijadu održano je još 29. ožujka u Hrvatskom klubu „August Šenoa". U ocjenjivanju uzoraka salama i kobasica organizatorima je pomogao ocjenjivački sud koji su činili Rita Sipos, Davorin Bockovac, Tamás Tóth i Đuro Tarađija. Prema njihovoj ocjeni salame i kobasice koje su pristigle na natjecanje bile su vrlo dobre kvalitete, što se vidi i po broju dodijeljenih

István Tupcsia iz Kalače s diplomom za najbolju salamu u društvu Ivana Gugana i Gabrielle Kohuth

Silvestar Balić s diplomom Hrvatske samouprave Salante za najbolju kobasicu

Goste je zabavljao TS „Misija ViT"

Stol bačkih Hrvata iz Baje

Jedan od stolova baranjskih Hrvata

Popularni tamburaški sastav „Mejaši" digao je publiku na noge

Kod stola uzvanika i domaćina

Hrvatsko plesno društvo „Zorica" iz Erčina

bodova. Pri ocjenjivanju u obzir se uzelo sljedeće: izgled, miris, boja uzorka, boja i izgled paprike, sastav uzorka, omjer mesa i masnoće, a nakon kušanja ocijenjen je okus, harmoničnost, skladnost i miris uzorka.

Prema ocjeni stručnog ocjenjivačkog suda u kategoriji salama najviše je bodova (181) dobio kalački natjecatelj István Tupcsia, a dodijeljeno je ukupno 11 zlatnih, 20 srebrnih i 20 brončanih medalja. U kategoriji kobasica stručni je žiri najviše bodova (180) dodijelio Hrvatskoj samoupravi Salante, a dodijeljeno je ukupno 7 zlatnih, 15 srebrnih i 19 brončanih medalja. U objema kategorijama bilo je više natjecatelja s istim brojem bodova.

Nakon svečanog proglašenja rezultata i dodjela nagrada uslijedio je kulturni program koji je otvorila Hrvatska plesna grupa „Zorica" iz Erčina, podunavskog rackohrvatskog naselja u Fejerskoj županiji, s dalmatinskim plesovima iz Splita i Korčule i u korčulanskim nošnjama. Uslijedila je bogata večera uz glazbenu pratnju Orkestra „Misija ViT", a poslije večere za dobro raspoloženje pobrinuo se najpopularniji hrvatski tamburaški sastav „Mejaši", pa je velika pučka veselica potrajala do sitnih sati.

DOBITNICI ZLATNE MEDALJE I NAGRAĐENI U KATEGORIJI SALAMA

1. István Tupcsia – 181
2. Botond Kleics – 177
3. Savez Hrvata u Mađarskoj (svinjokolja u Martincima) – 164
4. Hrvatska samouprava Šomođske županije (svinjokolja u Daranju) – 163
5. Mišo Hepp („Garski gužnjak") – 161
6. Hrvatski kulturni centar „Josip Gujaš Džuretin" – Zrinski-Veterani (svinjokolja u Daranju) – 159
7. Veseli Lukovišćani – Lukovišće (svinjokolja u Martincima) – 157; Hrvatska samouprava Mišljen (svinjokolja u Martincima) – 157; Alojzije Wunderlich – 157
8. Béla Antal (Ljuta) – 153; Hrvatska samouprava Salanta – 153

DOBITNICI ZLATNE MEDALJE I NAGRAĐENI U KATEGORIJI KOBASICA

1. Hrvatska samouprava Salanta – 180
2. Općina Sopje – Hrvatska (svinjokolja u Martincima) – 168
3. Savez Hrvata u Mađarskoj (svinjokolja u Martincima) – 164
4. Hrvatska samouprava Mišljen (svinjokolja u Martincima) – 149
5. Hrvatska samouprava Šomođske županije (svinjokolja u Daranju) – 138
6. Kukinj „Triász" – 136
7. Pereszlényi – Radics – 131

S. B.

Hrvatska samouprava Dombovara njeguje spomen na hrvatskog bana

Hrvatska samouprava grada Dombovara u Tolnanskoj županiji na čelu s predsjednikom Gáborom Varga-Stadlerom aktivno njeguje hrvatsko povijesno i kulturno nasljeđe, surađuje s raznim hrvatskim ustanovama iz Baranjske županije (među ostalim s Hrvatskim obrazovnim centrom Miroslava Krleže, Katedrom za hrvatski jezik Sveučilišta u Pečuhu), a zaslužna je i za suradnju grada Dombovara i hrvatskih gradova Vira i Ogulina.

Spomenik banu Franji Vlašiću u Dombovaru

Brojni sudionici na svećanosti

Hrvatska samouprava grada Dombovara svake se godine na proslavi Dana grada prisjeća hrvatskog bana Franje Vlašića, koji je u tome gradu rođen. Tako je i ove godine bilo 31. ožujka, kad se cjelotjedno slavlje obogaćeno mnoštvom kulturnih programa završavalo svečanim programom i polaganjem vijenaca kod spomenika bana. Svečanost je započela izvedbom mađarske i hrvatske himne te su uslijedili prigodni govori generalnog konzula Drage Horvata, predsjednika Hrvatske državne samouprave Ivana Gugana i gradonačelnika Dombovara Szilárda Pintéra. Nakon prigodnih govora položeni su vijenci kod spomenika bana Vlašića. Na svečanom programu osim učenika Srednje strukovne škole „Apáczai Csere János" iz Dombovara nastupili su učenici Hrvatskog školskog centra „Miroslav Krleža" iz Pečuha. Svečanosti je uz brojne uzvanike nazočila i ravnateljica pečuškog obrazovnog centra Janja Živković Mandić. Podsjetimo kako je Hrvatska samouprava Dombovara još 2011. godine dala postaviti spomen-ploču banu Franji Vlašiću na pročelje Doma narodnosti u Dombovaru, zatim spomenik banu unutar spomen-dvorišta i trga koji je dobio njegovo ime – Trg Franje Vlašića. U njegovanju hrvatskih tradicija i povezivanju s matičnom domovinom Hrvatskom Grad Dombovar Hrvatskoj samoupravi daje punu podršku, uključuje se i sudjeluje u hrvatskim programima. S hrvatskim banom Vlašićem bio je povezan i program posjeta zagrebačkih studenata 29. ožujka. Studente je predvodila prof. dr. sc. Sanja Vulić Vranković, a pridružili su im se glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga, potpredsjednik Saveza Hrvata u Mađarskoj Arnold Barić te ravnatelj Osnovne škole „Géza Kiss" u Šeljinu Robert Ronta. Hrvatski studenti gostovali su u Šeljinu na praktičnim vježbama u hrvatskoj osnovnoj školi i odlučili posjetiti grad Dombovar i njegova hrvatska obilježja. Gosti su posjetili Muzej Dombovara, kip bana Franje Vlašića, dombovarsku crkvu, kapelicu sv. Ane u vinogradu i križ krajputaš kraj ceste borja 611, koji je dala podići Hrvatska samouprava Dombovara.

HG

Foto: Hrvatska samouprava Dombovara

VIROVITICA – Virovitičko-podravska županija ima novu službenu internetsku stranicu na adresi *www.vpz.hr*. Razlog je tomu implementacija novog vizualnog identiteta Virovitičko-podravske županije u dizajn i izgled stranice. Nove mrežne stranice prilagođene su novim tehnologijama te omogućavaju jednostavniji pregled na mobilnim uređajima (tablet, pametni telefoni). Poboljšana je funkcionalnost i korisnicima je olakšano korištenje mrežnih stranica.

Novi vizualni identitet Virovitičko-podravske županije predstavljen je pod sloganom „Uvijek otvorenih vrata", a osmislila ga je mlada ekipa tvrtke Manasteriotti – Marić, koja značenje slogana objašnjava sljedećim: „Virovitičko-podravska županija mjesto je dodira istočne i središnje Hrvatske, mjesto na kojem se sljubljuju pitoma Slavonija i vesela Podravina, gdje se Hrvatska spaja s prijateljskom susjednom Mađarskom. Izmjenjuju se skladno nizina i visina, brdovito-planinski jug sa žitnim poljima podravske ravnice na sjeveru, zelene guste šume sa zlatnim poljima žita. Ova je županija mjesto spajanja, a ne razdvajanja, spona i karika koja je stoljećima spajala prirodu, zemlje, regije i ljude. Čak i ime Virovitica, koje po nekim tumačenjima znači 'mala vrata', kao da poziva svakoga da uđe, da otkrije županiju i da se osjeća dobrodošlim, kao kod kuće. Nije stoga ni čudo da su i stanovnici ove županije tako topli i srdačni ljudi, gostoljubivi i društveni, čija su vrata i srca uvijek otvorena svim došljacima."

Pustolovine u Zagrebu

Druženje sa VII. gimnazijom započeli smo upoznavanjem školske knjižnice kao kulturnog, duhovnog središta škole i upoznavanjem njezine vrsne knjižničarke prof. Lidije Dizdar. Knjižni fond broji oko 9000 naslova, a knjižničarka nam je pokazala najvredniju knjigu, Zlatnu Bibliju koja je objavljena 2008. g. u limitiranom izdanju s oko 300 reprodukcija najljepših slika minulih tisuću godina, sa zlatotiskom i zlatnim obrezom. Izdanje je toliko vrijedno da ga je i knjižničarka smjela dotaknuti samo posebnim pamučnim rukavicama. Knjižničarke su nas iznenadile remek-djelima mađarskog pjesništva u hrvatskom prijevodu izvješenim na zidnim novinama: od klasika Endrea Adyja *Jesen je prošla kroz Pariz* i *Volio bih da me voliš*, Gyule Juhásza *Vječna Anna*, Sándora Petőfija *Krajem rujna*, Attile Józsefa *Djetetom ti me stvori* i *Ars poetica* do suvremenih autora – Andrása Gerevicha s pjesmom *Krletka*. Na kraju našeg posjeta knjižnici učenici su dočarali kreativnu duhovnu atmosferu knjižnice kazivanjem svojih vlastitih stihova uz pratnju gitare. Duhovno okrijepljeni napustili smo knjižnicu obogaćeni dvjema knjigama koje odavno želimo imati i u HOŠIG-u: Homerovom Ilijadom i Odisejom u cijelosti u hrvatskom prijevodu. Prelistavajući ove knjige uvijek ćemo se sjećati ovog lijepog i sadržajnog sata u knjižnici VII. gimnazije.

Za vrijeme posjeta VII. gimnaziji naši su učenici bili i na nastavi. Posjetili su sate Povijesti, Matematike, Biologije i Tjelesne i zdravstvene kulture. Osim toga, učenici VII. gimnazije prikazali su učenicima i nastavnicima HOŠIG-a svoj uspješni projekt „Zagrebački štikleci". Sama riječ *štiklec* regionalna je riječ, prvobitno znači komad kruha, u prenesenom smislu kratku i zanimljivu priču. Cilj je projekta bilo motiviranje učenika kako bi bolje upoznali svoju bližu okolicu, ovaj put Trg žrtava fašizma na kojemu se nalazi VII. gimnazija. U projektu učenici su došli do zanimljivih podataka od svojih baka i djedova te su istraživali građu Nacionalne i sveučilišne knjižnice i Knjižnice grada Zagreba. Projekt je vodio profesor povijesti Josip Jukić, a tijekom našeg posjeta znamenitosti na Trgu prikazali su učenici pod vodstvom profesorice geografije Marine Džidžić. Tako smo doznali za burnu povijest Meštrovićeva paviljona i Trga koja u malome pokazuje povijest Hrvatske tijekom XX. st. U prvoj Jugoslaviji to je bio Trg kralja Petra u središtu kojeg je svjetski poznati kipar Ivan Meštrović podigao okruglu zgradu, Dom likovnih umjetnosti. U Drugom svjetskom ratu nastala je Nezavisna Država Hrvatska, koja je preimenovala Trg u Trg Kulina bana (bosanskog), a zgradu prenamjenjuje u džamiju i dograđuje tri minareta. Padom NDH 1945. g. Trg postaje Trg žrtava fašizma, srušena je džamija i zgrada je preustrojena u Muzej narodnog oslobođenja, a u samostalnoj Hrvatskoj zgrada dobiva svoju prvu funkciju – kao Dom hrvatskih likovnih umjetnika. Od učenika smo ukratko doznali i za druge zanimljive zgrade na Trgu: za ruševni i prazan bivši studentski dom u čijem je podrumu za vrijeme Drugog svjetskog rata bio smješten zatvor, nakon oslobođenja postao je studentski dom i poliklinika, za Glazbenu školu Pavla Markovca koja godišnje održava više od 300 koncerata i međunarodna natjecanja te na kraju za Knjižnicu Medveščak, koja je imala prvu igraonicu i igroteku u Hrvatskoj.

Ana Gojtan
Foto: HOŠIG

Trčanje na drugoj strani

Hrvatsko pristupanje šengenskom području Hrvati u Mađarskoj primili su s velikim veseljem. Otada je porastao promet na granici. Neometano prelaženje granice daje osjećaj slobode i tako žitelji koji žive uz hrvatsko-mađarsku granicu češće odlaze na razne priredbe koje se organiziraju na drugoj strani. Preko interneta informiraju se o tome održava li se koji koncert, kulturni program, sajam ili sportski program, a kad zovu prijatelji i kolege, odazovu se s posebnom radošću. Tako su i trkačice iz Mlinaraca i Serdahela 23. travnja sudjelovale na VI. Polumaratonu Zrinskih u Čakovcu, gdje su zastupale pomurske Hrvate, odnosno cijelu Mađarsku.

U okviru obilježavanja Dana Međimurske županije u Čakovcu na VI. Polumaratonu Zrinskih startalo je blizu sedamsto trkača, a među njima bile su i pomurske trkačice Katica Balazsin, Zsuzsanna Fabics i Fanni Vass-Németh, koje su istrčale 5 km u tome međimurskom gradu i 6. Polumaraton Zrinskih od 21 km. Oko 700 trkača prošlo je svim dijelovima grada prema cilju na Trgu Republike. Organizator utrke bio je Atletski klub „Međimurje", doznajemo od trkačica Zsuzsanne i Katice, koje su već nekoliko puta sudjelovale na raznim utrkama u Međimurju, no sada im je puno draže jer im se skratilo vrijeme prelaženja granice.

„Mi trčimo rekreativno, radi svojeg fizičkog zdravlja, ali i zbog društva. Redovito sudjelujemo na utrkama koje se organiziraju u blizini: u Velikoj Kaniži, Zalakarosu, Keresturu, Lentiju... U Keresturu smo se upoznali s trkačima iz Čakovca i otada se družimo na utrkama. I oni su bili u našem kraju na raznim utrkama, a sada su oni nas pozvali u Čakovec kako bi jačali međunarodnu komponentu. Inače je na Polumaratonu Zrinskih sudjelovalo mnogo inozemnih trkača iz Austrije, Slovenije, Nizozemske, a mi smo bile jedine iz Mađarske. Organizacija je bila izvrsna, na početku su čakovečke mažoretkinje otvorile utrku i dale nam poticaj za trčanje", ispričala je učiteljica Zsuzsanna Fabics, koja trčanje pokušava popularizirati i u školi trčanja, te dodala kako nesmetano prelaženje hrvatsko-mađarske granice dodatno olakšava druženje s kolegama trkačima. Dogovorili su se da će zajedničkim snagama promovirati sport i na jednoj i na drugoj strani granice.

U društvu s hrvatskim trkačima

Beta

Keresturski učenici na programu „Čitanjem do zvijezda"

Osnovna škola „Nikola Zrinski" iz Kerestura već nekoliko godina surađuje s II. Osnovnom školom „Čakovec". Učenici dviju ustanova zajedno sudjeluju na raznim programima ustanova.

Dok su učenici čakovečke ustanove iz godine u godinu sudionici Učeničke konferencije Zrinskih u Keresturu, keresturski su učenici gosti Međunarodnog natjecanja „Čitanjem do zvijezda" u čakovečkoj ustanovi. Natjecanje „Čitanjem do zvijezda" u organizaciji međimurskog Knjižničarskog društva održano je 5. svibnja u sklopu obilježavanja Dana Međimurske županije. Riječ je o nacionalnom projektu u čijem se sklopu osim popularizacije knjige među mladima vrednuje znanje i potiče kreativnost. Keresturske učenike osmog razreda – Noru Brodarics, Johannu Téczely, Adama Somogyija i Barnabása Bróza – pratile su ravnateljica Beáta Hermann i nastavnica hrvatskog jezika Veronika Vuk Hans. Malu delegaciju keresturske škole primili su ravnateljica II. Osnovne škole „Čakovec" Snježana Odak-Hrkač i voditelj projekta te voditelj županijskog Stručnog vijeća školskih knjižničara Dražen Ružić. Gostovanje na natjecanju bila je nagrada osmašima keresturske ustanove za odlične rezultate koje su postigli pri učenju hrvatskog jezika, rekla je nastavnica Veronika Vuk Hans nakon što su se vratili s programa.

„Ovo natjecanje 'Čitanjem do zvijezda', naravno, teško je za naše učenike koji hrvatski jezik uče po programu predmetne nastave hrvatskog jezika i zbog toga mi nismo sudjelovali na njemu, ali posjet hrvatskoj školi te slušanje izvornih govornika hrvatskog jezika posebno je vrijedno za naše učenike, a i nama je nastavnicima korisno iskustvo. Ovo vrijedno natjecanje na kojem se promovira čitanje od posebne je važnosti jer je u današnjem ubrzanom životnom tempu vrlo teško motivirati djecu za čitanje. Natjecanje 'Čitanjem do zvijezda' za nas je bilo vrlo lijepo iskustvo – upoznali smo se s raznim zanimljivim zadatcima na kvizu te smo i mi sudjelovali na nekim radionicama na kojima smo dobili neke ideje za svoj rad", sumirala je posjet natjecanja nastavnica hrvatskog jezika keresturske škole.

Ravnateljice, učiteljice i nastavnice iz Hrvatske, Slovenije i Mađarske

Ravnateljice obiju škola dogovorile su se da će nastaviti suradnju, obavješćivati jedna drugu o raznim programima te da će razmotriti i druge mogućnosti suradnje. Mentore i pratitelje natjecanja primio je i župan Međimurske županije Matija Posavec, a sudionici i gosti natjecanja mogli su se družiti i s književnikom Krunoslavom Mikulanom.

Beta

Zajedništvo raznolikosti

Drugu godinu zaredom u harkanjskom Domu kulture, ove godine 22. travnja, priređen je kulturni program kojim su dio svoje kulture predstavile tri narodnosti: hrvatska, njemačka i srpska. Svaka od njih ima utemeljenu narodnosnu samoupravu u gradu Harkanju, a samouprave su bile i organizatori programa i druženja.

Prije početka samog programa nazočne je pozdravila dogradonačelnica Harkanja Éva Dávid Hosszú. Nastupila je njemačka plesna skupina „Heimat" iz Bátaszéka, dok je na poziv Hrvatske samouprave Harkanja u goste došao KUD „Bribir" iz Bribira, koji je oduševio publiku dalmatinskim plesom i pjesmom. Za zabavu i zajedničku plesnu večer brinuo se orkestar „Millich". Gosti iz Bribira dan poslije posjetili su grad Pečuh u pratnji zastupnika Hrvatske samouprave Harkanja. Kako nam reče dopredsjednica samouprave Đurđa Geošić Radosnai, razgledali su znamenitosti u užem središtu Pečuha te posjetili Hrvatski klub Augusta Šenoe. Ondje ih je primio voditelj Kluba ujedno i u svojstvu predsjednika Hrvatske samouprave Baranjske županije Mišo Šarošac, a u Klubu su se susreli i s generalnim konzulom Dragom Horvatom. Slijedio je povratak u Harkanj, druženje u podrumu Radosnai i prije puta kući u Bribir večera u šeljinskom restoranu „Ormánság".

KUD „Bribir" djeluje od 1974. godine, a u njemu trenutačno djeluje više sekcija: dramska, folklorna, sopilaška, tamburaška, mali folklor. KUD je čuvar nasljeđa svojega kraja i sustavno djeluje na očuvanju autohtone čakavske tradicije i govornog izričaja. Predsjednica je KUD-a Biserka Lončarić, a članovi pripadnici raznih generacija. Sve njih potiče na rad nesebična ljubav prema rodnom kraju, običajima, prošlosti, pisanoj riječi, nošnji. Povijest je KUD-a povijest druženja, proba, ponavljanja, učenja i, konačno, nastupa.

Branka Pavić Blažetin
Foto: Zoltán Czene

Dopredsjednica Hrvatske samouprave Harkanja Đurđa Geošić Radosnai pozdravlja publiku i goste iz Bribira

ČAVOLJ – Hrvatska samouprava Čavolja u suradnji s bajskim Plesnim krugom „Šugavica" 28. travnja organizirala je plesačnicu u povodu Svjetskog dana plesa, a 9. svibnja pokrenula je plesačnicu južnoslavenskih plesova sa željom da se ona ubuduće održava jedanput tjedno. Plesačnice hrvatske samouprave održavaju se u mjesnom Domu kulture (IKSZT, ulica Dózsa Gy. 26) svakog utorka od 18 do 20 sati.

Međunarodni susret tamburaških orkestara

HKUD „Koškani 1978" iz Koške organizira 1. Međunarodni susret tamburaških orkestara. Međunarodni susret održat će se 28. svibnja 2023. godine u 18 sati u Domu kulture u Koški. Gosti susreta su: Panonski tamburaški orkestar iz Mađarske, Tamburaški orkestar „Mostar" iz Bosne i Hercegovine, Tamburaška škola „Batorek" iz Osijeka, Tamburaški orkestar općine Semeljci i domaćini, Tamburaški orkestar HKUD-a „Koškani 1978". Međunarodni susret organizira se s ciljem očuvanja identiteta i kulturne baštine, prijateljskog druženja te razmjene glazbenih iskustava.

Dan škole u Petrijevcima

Na poziv Osnovne škole „Petrijevci" i ravnateljice Susane Dundović skupina učenika i nastavnika santovačke hrvatske škole u povodu obilježavanja 235. obljetnice OŠ „Petrijevci" boravit će u prijateljskom naselju i školi u Hrvatskoj. Izaslanstvo santovačke škole na čelu s ravnateljicom Marijom Žužić Kovács, uz čelnike Hrvatske samouprave Santova, 25. svibnja gostovat će na Sportskom danu škole s ciljem boljeg upoznavanja i druženja učenika uz natjecanje u nogometu i raznim štafetnim igrama. Natjecanja počinju u 16:30, a susret završava zajedničkom večerom oko 18 sati. Podsjetimo da je prijateljska suradnja Hrvatske samouprave Santova i Općine Petrijevci započela još 1996. godine, a otada je ostvaren niz uzajamnih posjeta, zajedničkih programa na polju kulturnog, vjerskog, školskog i sportskog života. Nakon što su vijeća Općine Petrijevci i Santovačke samouprave obostrano izrazila želju o zbratimljenju i o tome usvojila odluke, uskoro će u Santovu biti potpisan sporazum u uspostavljanju prijateljske suradnje i na razini dviju općina.

S. B.

MEĐUNARODNA SURADNJA PRIJATELJSKIH ŠKOLA

MOHAČ – BELI MANASTIR

Mohačka škole MTÁI „Széchenyi" već dugi niz godina surađuje s belomanastirskom Osnovnom školom „Franjo Tuđman". Pandemija nije pogodovala suradnji te godišnjoj razmjeni nastavnika i učitelja, ali su nakon dvije godine stanke 19. travnja učenici 4. b i 5. b razreda mohačke osnovne škole „Széchenyi" bili na studijskom putovanju u Hrvatskoj. Putovali su učenici koji pohađaju nastavu Hrvatskog jezika i književnosti te Narodopisa. S djecom su bile njihove učiteljice: nastavnica Marija Németh i učiteljica Anita Jandrók Erdélyi te ravnateljica škole Zsuzsanna Máy Cseté.

Domaćini na čelu s učiteljicom Brigittom Jáger pripremili su bogat i raznolik te nadasve zanimljiv program. Učenici su sudjelovali na satima Hrvatskog jezika u belomanastirskoj školi, a potom i na sportskom nadmetanju „Između dvije vatre" u školskoj sportskoj dvorani. Nakon obilnog ručka otišli su na izlet u Vardarac, gdje su razgledali Zavičajnu kuću i tamošnju staru školu. Istoga dana posjetili su i Osijek te razgledali uže središte grada i stari grad (Tvrđu) te izložbu u Muzeju Slavonije. Putovanje je ostvareno uz potporu Hrvatske samouprave grada Mohača.

Ravnateljica škole MTÁI „Széchenyi" Zsuzsanna Máy Cseté naglasila je važnost nastave hrvatskoga jezika i književnosti koja se odvija u njihovoj instituciji i želju da se ona unaprijedi te da je pohađa što veći broj učenika.

Učenici 4. b i 5. b razreda mohačke osnovne škole „Széchenyi"

Odbojkašice IV. dobne skupine Hrvatske škole „Miroslav Krleža"

Međunarodna odgojno-obrazovna suradnja

KRLEŽINA ZLATNA MEDALJA!

Nogometna momčad učeničkog doma Hrvatske škole „Miroslav Krleža" koju čine László Rádai, Toni Vinković, Matija Štraub, Denis Bölcskei, Jakov Zvonarić, Mihovil Kekez i David Kovačević osvojila je prvo mjesto na županijskom Nogometnom turniru u organizaciji Njemačke škole „Valeria Koch". Momcima je trener profesor Gábor Surányi.

KRLEŽINE ODBOJKAŠICE

Odbojkašice IV. dobne skupine Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma „Miroslav Krleža", predstavljajući Baranjsku županiju, izvrsnom su igrom u žestokoj konkurenciji protiv ekipa Sambotela, Kaposvara i Zalaegerszega osvojile 3. mjesto na regionalnoj završnici odbojkaške olimpijade u Sambotelu. Za plasman u finale Krležina je ekipa trebala pobijediti vrlo jaku ekipu iz Sambotela, što nažalost djevojke nisu uspjele, pa su mogle igrati za treće mjesto, gdje su s 3 : 0 u setovima uvjerljivo slavile protiv ekipe Zalaegerszega. Članice su ekipe Fanni Barta, Gréta Fenyvesi, Zamira Gomorka, Zara Krausz, Lara Fanni Lévai, Nóra Markovics i Janka Mészáros, a trener je profesor Oszkár Bolla.

MEĐUNARODNA ODGOJNO-OBRAZOVNA SURADNJA

Na radnom sastanku koji je održan 14. travnja u Osijeku dekanica Fakulteta za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku prof. dr. sc. Emina Berbić Kolar s ravnateljicom Hrvatskog dječjeg vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkog doma Miroslava Krleže u Pečuhu Janjom Živković Mandić i voditeljicom vrtića Ankom Bunjevac dogovorila je različite oblike suradnje u području stručne prakse, edukacije i projekata.

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA: Branka Pavić Blažetin (tel. +36 30 396 1852, e-adresa: *branka@croatica.hu*); NOVINARI: Stipan Balatinac (e-adresa: *balatinacz66@gmail.com*), Bernadeta Blažetin (e-adresa: *beta@croatica.hu*), Timea Horvat (e-adresa: *tiho@croatica.hu*); RAČUNALNI SLOG: Martin Kraszlán; LEKTOR: Vjekoslav Blazsetin.
ADRESA: 1093 Budapest, Lónyay u. 18/b. (tel. +36 30 436 1146, e-adresa: *glasnik@croatica.hu*) – ZA OSNIVAČA: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Nonprofit Kft. RAVNATELJICA: Timea Šakan-Škrlin. List širi posredstvom Mađarske pošte na osnovi pretplate na žiroračun 11600006-00000000-78637100 (Erste Bank Hungary Zrt.). Pretplata na godinu dana iznosi 10 400 Ft. Tjednik se financira iz državnog proračuna Mađarske. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Nonprofit Kft., 1093 Budapest, Lónyay u. 18/b.
HU ISSN 1222-1270